BIOENERGIA

Kirjallinen lausunto
5.4.2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia: Lausuntopyyntönne 31.3.2022 HE 32/2022 vp Hallituksen esityksestä eduskunnalle lannoitelaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Ehdotettuun lakiin sisältyisivät EU:n uudessa lannoitevalmisteasetuksessa edellytetyt vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymistä ja nimeämistä koskevat vaatimukset sekä asetuksen rikkomiseen sovellettavat seuraamukset.
Lakiin tehtäisiin lisäksi kansallisia lannoitevalmisteita koskevat säännökset. Säännöksiä yhdenmukaistetaan tuotelainsäädännön sekä elintarvikeketjun lainsäädännön kanssa.

Bioenergia ry:n pyydetty kirjallinen lausunto

Yleiset huomiot

Bioenergia ry näkee lannoitelain uudistamisen tärkeäksi yhteisen eurooppalaisen lannoitemarkkinan kehittymisen kannalta ja olennaisena keinona tavoiteltaessa turvallisia ja laadukkaita lannoitevalmisteita samalla, kun edistetään kiertotalouden päämääriä. Lannoitelakia seuraa asetus ja mahdollisesti alemman asteen säännöksiä, joissa tärkeimmät asiat kuitenkin vasta linjataan. Näemme tärkeänä varmistaa muun lainsäädännön, kuten jätelain, yhteensopivuus lannoitelain uudistuessa ja edellyttää eri vastuuministeriöiltä ja käytännön toimijoilta sujuvaa yhteistyötä.

Lakiehdotus selkeyttää lannoitelainsäädäntöä monilta osin ja yhtenäistää EU:n alueella tähän saakka vallinnutta alan kirjavaa lainsäädäntöä. Esimerkiksi ehdotukset tyyppinimistä ja enimmäispakkauskoosta, sisämarkkinatuonnin ennakkoilmoituksesta ja kansallisesta laitoshyväksynnästä luopumisesta sekä omavalvontasuunnitelman korvaamisesta laatujärjestelmällä ja koe- ja tutkimustoiminnan mahdollistamisesta muualla kuin tutkimuslaitoksissa helpottavat alan toimintaa.

§45 Vahingonkorvausvelvollisuus

Ankaran vastuun soveltamisesta kasvualustojen valmistukseen tulee luopua ja soveltaa niihin kauppalakia ja normaalia tuotevastuuta.

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

Esitimme jo lakiehdotuksen lausuntovaiheessa huolemme vahingonkorvausvelvollisuuspykälästä §45. Siinä säädetään vastoin EU:n lannoiteasetuksen tarkoitusta kansallisesti ja perusteetta *ankarasta vastuusta,* jota sovelletaan kasvualustojen valmistamiseen sekä viher- ja ympäristörakentamisen ja kunnossapidon yhteydessä tehtäviin lannoitevalmisteisiin. Tämä on kohtuutonta, sillä *ankaran vastuun periaatteen* soveltamisesta aiheutuvat taloudelliset riskit hidastavat ja vaikeuttavat kotimaisen kasvualustavalmistuksen kehitystä suhteessa kilpailijamaihin. Lisäksi periaatteen soveltaminen haittaa kiertotalouteen liittyvän liiketoiminnan kehitystä ja kierrätysmateriaalien hyödyntämistä viher- ja ympäristörakentamisen tuotteissa. Kasvualustojen ja lannoitevalmisteiden tulisi kuulua selkeästi tuotevastuulain soveltamisalaan, kuten muissakin EU-maissa.

Erityisesti kasvualustojen valmistuksessa ja ammattikäytössä ankara vastuu vahingonkorvauksen perusteena on kohtuuton. Ankaran vastuun periaatteen soveltaminen jättää avoimeksi kysymyksen, muodostaako se kilpailua rajoittavan esteen sisämarkkinoilla. Ankaraa vastuuta koskeva lainsäädäntö sisältyy vain Suomen lannoitelainsäädäntöön eikä se ole käytössä muissa EU-maissa. EU-säädökset eivät edellytä ankaraa vastuuta, vaan kyse on kansallisen lainsäätäjän valinnasta. Eriarvoinen asema vääristää kilpailua ja voi estää tavaroiden vapaata liikkuvuutta, koska kansallinen erityinen vahingonkorvaussäännös voi muodostaa tuonnille peitellyn rajoituksen.

Ankara vastuu voi lainsäädännön systematiikan ja oikeudenmukaisuuden näkökulmista tulla kyseeseen ainoastaan siinä tapauksessa, että sääntelyllä turvataan painavaa suojelua edellyttäviä seikkoja, kuten ihmisten henkeä tai terveyttä ja/tai kyse on erityisen riskialttiista toiminnasta. Lannoite- ja kasvualustojen valmistaminen ei toimintana ole erityisen vaarallista eikä sisällä sellaisia vaaramomentteja tai riskejä, joiden perusteella ankaran vastuun peruste olisi perusteltu.

Kiristyvien ympäristö- ja kierrätystavoitteiden myötä on tarpeen ottaa käyttöön enenevässä määrin kierrätysraaka-aineita sekä uusia innovatiivisia raaka-aineita. Nykyisellään myös luonnonmateriaaleista löytyy taustakuormitusta, kuten mikromuoveja. Riskinä on, ettei erilaisia uusia materiaaleja saada laajemmin käyttöön ankaran vastuun aiheuttaman ylimääräisen riskin takia. Ankara vastuu kasvualustateollisuudessa voi hidastaa tai muodostaa esteen EU:n kiertotalouspaketin asettamille tavoitteille.

Kasvualustasektorilla on paljon valmistajia, joille ankara vastuu muodostaa riskin toiminnalle. Pienemmille valmistajille ja tavarantoimittajille ankara vastuu voi luoda merkittäviä taloudellisia lisäkustannuksia kattavien vakuutusten muodossa ja pienen toimijan on vaikea saattaa todennäköiseksi, että tuote ei ole ollut virheellinen silloin kun se on saatettu markkinoille.

Ehdotus vahingonkorvausvelvollisuuden sovittelusta ja soveltamisalan rajaamisesta

Mikäli ankaran vastuun periaatteen poistaminen kokonaan lannoitevalmistelaista ei ole

mahdollista, lakiin tai alemman asteiseen sääntelyyn tulisi saada säännös siitä, että vahingonkorvauksen sovittelu on mahdollista ja ankaran vastuun soveltamisala tulisi rajata koskemaan vain niitä toimintoja, jotka ovat erityisvaarallisia. Ankaran vastuun soveltamista tulisi rajata myös silloin, jos molemmilla osapuolilla on mahdollisuus tai velvollisuus rajoittaa vahinkoa taikka tehdä suojaustoimenpiteitä mahdollisen vahingon varalle.

Lisätietoja: toimialapäällikkö Hannu Salo, hannu.salo@bioenergia.fi, 040-5022542

Helsingissä 5.4.2022

Harri Laurikka
Toimitusjohtaja
Bioenergia ry